

AHOZKO KOMUNIKAZIOA

Politikariak, euren ahozkotasuna hobetzera behartuta

Iñigo Urkullu, telepromterra aurrean duela.

Jon URBE | ARGAZKI PRESS

Barkosen dohainetako bat da ahozkotasuna.

I. ZABALETA | ARGAZKI PRESS

Gehiago sinestea falta ei zaio Arraizi.

A. CANELLADA | ARGAZKI PRESS

POLITIKA / Aimar Etxeberria Korta

Aspergarriak eta errepikakorrak izan ohi dira politikarien hitzartzeak eta, ondorioz, herritarrengana iristeko gero eta zailtasun gehiago dituzte. Konturatu dira ordea arazoak, eta gero eta gehiago dira ahozko komunikazioari garrantzia ematen diotenak. Ahozkotasuna hobetzen laguntzen die Manu Marañonek erakunde eta politikari ezberdinei.

Telebista edo irrati piztea besterik ez da politikarien arteko tertulia edo hitzartze ezberdinak entzun eta zerbait gaizki doala ohartzeko. Batez ere euskaraz ari direnean sortzen da arazoa; herritarrekin konektatzeko arazoak dituzte. Hitzartze errepikakorrak, monotonoak, gatzik gabekoak, asperdura sortzen dutenak, finean, «hitzartze politikoak». Jendartearen eta klase politikoaren arteko distantzia etengabe handitzen ari dela esan ohi da,

eta ez da ez arrazoi faltagatik izango.

Orokorrean, politikarien ahozkotasunak duen gabeziaren ondorio bat besterik ez da aurreko baieztapena. Hitzak dira politikarien arma nagusi, eta hauen erabilera egokiak baldintza dezake baten porrota edo garaipena, hitzen bitartez hautesleria konbentzitzean baitago gakoa. Baina, dirudienez, ez dira oraintsu arte ahozkotasunaren garrantziaz jabetu, eta arreta handiagoa jarri dute mezuan –hau da, esan behar duten horretan– hau herritarrengana

eurek nahi duten moduan iristean baino –alegia, mezuaren transmisioan baino–.

Bikain ezagutzen ditu aurreko lerrootan luzatutako baieztapenak Manu Marañonek. Zuzenbidean lizentziatua bera, hogeitaz egin du lan EHNE sindikatuarentzat. Haren arabera, sindikatuko jarduna izan du «benetako unibertsitate» ahozkotasunaren mundura salto egin aurretik, bertan eginiko urteetan ahozko komunikazioa lantzea tokatu baitzaio hainbatetan. Behin EHNEko jarduna amaituta, «birziklatu» eta ahozkotasunaren inguruko formakuntza jasotzen hasi zen Manu Marañon, EITBk eta EHUK elkarlanean antolatutako Irrati eta Telebista Komunikatzaileentzat Masterra eginez, Estatu mailako hainbat profesionalen eskutik formakuntza jasoz edota Pedro Mendiberekin hainbat saio eginenez, esaterako.

«Bere garaian konturatu nintzen gabezia handi bat zegoela ahozko komunikazioan, eta horretan ekarpenen bat egin neza keela iruditu zitzaidan», dio Marañonek. Hala, erakunde eta politikari ezberdinei formakuntza emateaz gain, hauek ahozko komunikazioaren garrantziaz sentsibilizatu nahi ditu. Horretarako formazio saioak eskaintzen ditu eta, «Jendaurtean hitz egitea» titulupean publikatu zuen liburu baten harira, herriz herri ere ibili izan da hitzaldiak ematen, liburuak aurkeztuz eta, bide batez, ahozkotasunaren inguruko bere iritzia plazaratzen.

Kontziente da gero eta gehiago direla ahozko komunikazioaren garrantziaz jabetu direnak, «ohartu direlako produktu eta ideia onak erdibidean geratzen direla maiz aurkezpene eskasak egiten direlako». Bestalde, uste du gaur arte garrantzia gehiegi

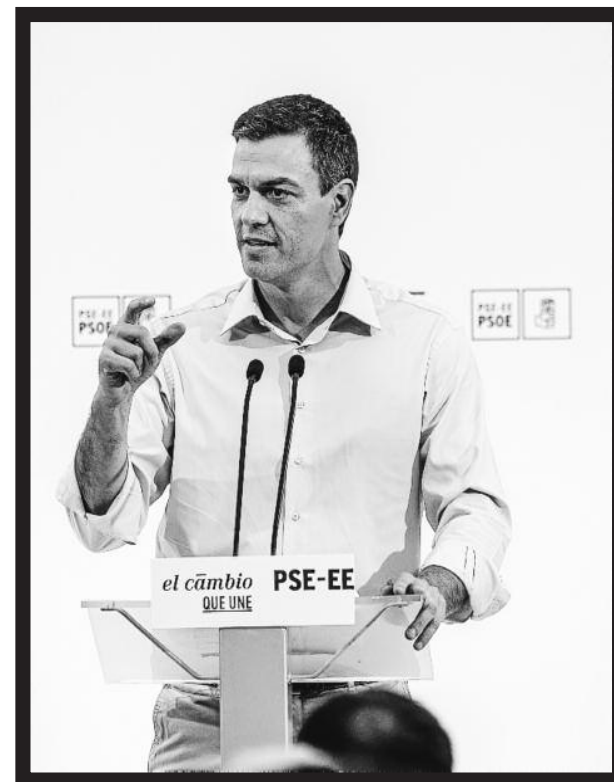
«Normala al da politikariek euren hitzartze gehienak irakurriz egitea? Gainera, irakurtzen dituzten testuak korapilatsuak eta konplikatuak izan ohi dira»

Idoia Mendiak, beti bezala serio. Marisol RAMIREZ | ARGAZKI PRESS

Quiroga, garai berrietara egokitu nahian. Juanan RUIZ | ARGAZKI PRESS

Istorio pertsonalak baliatzen ditu Sanchezek. A. LOIOLA | ARGAZKI PRESS

eman zaiola formakuntza teknikoari. Elementu guztiek bat egin dute, beraz, ahozko komunikazioaren aro berri honetan.

ETIKA OINARRIAN; GABEZIAK BISTAN

Goazen bada ahozko komunikazioan trebea den politikari batek izan beharko litzuzkeen ezaugarriak aztertzeraz. Manu Marañonek elementu bat jar-tzen du guztiaren erdian: etika. «Etikak esan nahi du konpromisoa, sinesgarritasuna, koheren-tzia, umiltasuna... Jendaurrean hitz egiten dugunean sinetsi egin behar gaituzte, hau da, komunikatzaile on batek lehenda-bizi pertsona ona izan behar du, eta ondoren komunikazio teknikak menperatu behar ditu», adierazi du. Zentzu horretan, etika galtzen bada, ez du ezertarako balio Marañonen arabera «ahots polita izateak, eszenar-tze on batek edota komunika-tzaile on bat izateak».

Etika bada ere guztiaren zen-troan kokatzen duen elemen-tua, badira beste sei ezaugarri ahozko komunikatzaile on ba-tek menperatu beharrekoak. Le-henengoa sinpletasuna litzate-ke, hau da, argi hitz egitea. «Hizkuntza alderdikoietatik al-de egin behar dute alderdi poli-tikoek. Gehiegi mintzatzen dira euren hizkuntza propioan, kon-turatu gabe jendeak bere egu-nerokoan ez duela hizkuntza hori erabiltzen», azaldu du.

Beste gako bat jendea usteka-bean harrapatzea da Maraño-nen arabera. Egungo aurkezpen politiko gehienak «esperotako-ak, aspergarriak eta errepikako-rrak» direla uste du, jendea us-tekabeen harrapatzeko inolako gaitasunik ez dutenak: «Jendea-ri espero ez duena emanez gero titular on bat, irudi on bat lor-tuko dugu». Zehatza izateari ere bere garrantzia ematen dio. Po-litikagintza baieztapenez beteta

dago, baina baieztapen horiek ebidentziekin aurkeztu behar direla azpimarratu du Marañonek: «Horregatik, politikariei eskatuko nieke datu eta infor-mazio gehiegirik eman gabe be-raien proposamenetan zehatza-goak eta fidagarriagoak izatea».

Horrek sinesgarritasunarekin badu loturarik, honek etikare-kin duen bezala. «Beraiek dira esaten duten hori sinetsi behar duten lehenak», dio Marañonek, eta, horrez gain, soluzio edo proposamenetan gehiago zentratu behar dutela iruditzen zaio, «zehatzak eta egingarriak diren proposamenetan». Jende-ak bihotzarekin bozkatu eta on-doren emaniko boza buruare-kin arrazoitzen duela-eta, hitzartze emotiboek eraginkor-tasun handiagoa dutela uste du, are gehiago istorioak kontatzen badira. «Gehiago ikasi behar dute jendearen bihotzera iris-ten. Hautesleriaren babesa lor-

tzeko ondo dago gauzak zuzen azaltzea edo informazio zeha-tza ematea, baina hori emozioe-kin uztartu behar da. Jendarte-ak bihotzarekin erabakitzen du, nahiz eta arrazoi bidez ahale-ginduko den justifikatzen».

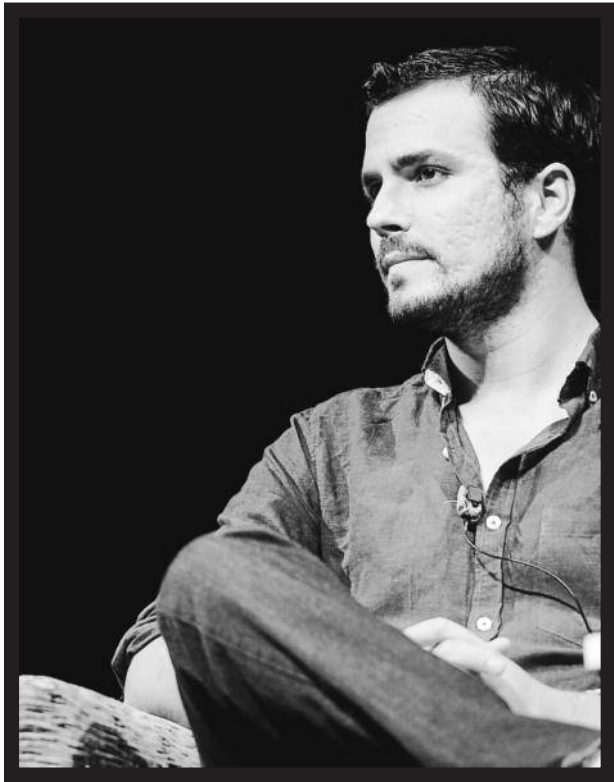
Horiek badira ahozko komu-nikazioan maisu izan nahi du-ten politikariek aintzat hartu beharreko elementuak, hona-koa da egin behar ez dutenaren adibide zerrenda, kontuan har-tu beharrekoa hau ere. Política-riek euren hitzartzeetan duten irakurtzeko ohiturarekin amai-tzea izango litzateke lehenengo urratsa. Horren harira, galdera luzatu du Marañonek: «Norma-la al da gure politikariek euren hitzartze gehienak –legebiltza-rrean edo agerraldi publiko ba-tean, adibidez– irakurriz egitea? Gainera, irakurtzen dituzten testuak korapilatsuak eta kon-plikatuak izan ohi dira gehiене-tan. Horrekin ondoriozta daite-

ke politikan dagoen maila zein den!».

Bestalde, hitzartzeen presta-keta lanetan ere gabezia nabar-menak dituztela uste du: «Ez dute kontuan hartzen beraien lehenetasuna eta ofizioaren oi-narria ahozko komunikazioa dela». Denbora gehien mezua lantzen pasatzen dutela irudi-tzen zaio, eta hori akats bat dela uste du, «garrantzitsuagoa bai-ta esaten dena baino nola esa-ten den». Hor kokatzen ditu Marañonek eszenaratzea, gor-putz espresioa, ahotsaren to-nua edota begiradak bezalako elementuak.

Politikarien hitzartzeek natu-raltasuna ere falta dutela adie-razi du, eta naturaltasuna lor-tzearena oso prozesu artifiziala dela gaineratu du: «Berau lor-tzeko lan asko, entrenamendu asko, praktika asko eta ordu as-ko sartu behar da». Eta aurpegia gehiago eman behar dutela iru-

«Politikariek egin behar dutena da herrietara joan, aurkezpenak egin, hanka sartu, formatu ezberdinetan praktikatu, esperimentatu, istorioak kontatzen ikasi...»

Euskal politikariek gain, Estatu espainoleko hainbat politikari ere aztertu ditu Marañonek, Pedro Sanchez, Pablo Iglesias, Albert Rivera eta Alberto Garçon kasu. P. MARCOU/J. MANTEROLA | AFP/GAURB/ARGAZKI PRESS

ditzen zaio, hizlarien eta jendearen artean mahai gehiegi, atril gehiegi eta oztopo gehiegi egon ohi direla azpimarratuz.

NOLA EGITEN DUTE POLITIKARIEK?

Teoriatik praktikarako saltoa eginez, egun plaza publikoan diharduten hainbat politikariren inguruko bere hausnarketa luzatu du Manu Marañonek. **Iñigo Urkullu** EAEko lehendakariaren inguruan dio ziurtasunari lehentasuna ematen ahalegintzen dela bere hitzartzeetan: «Koherentzia eman nahi dio bere hitzartzeekin Gobernuak duen estrategiari, kudeaketan zentratzearen alde garatzen duen jardunari». Hala, ausardia puntu bat falta zaiola nabarmendu du, «indar eta energia gehiago behar du».

Nafarroako lehendakari izendatu berri duten **Uxue Barkosen** inguruan dio bere ibilbidearen gakoa ahozko komuni-

kazioa izan dela: «Berak badaki, telebistan lan egin duelako, zernolako garrantzia duen zuzena eta argia izateak. Oso ondo egiten du, zaindu egin duelako». **Hasier Arraiz** Sortuko presidenteari bere buruarengan sinestea falta zaiola uste du, «ongi egiten duela sinestea». «Konfiantza falta puntu bat antzematen zaio, baina hobekuntza nabarmena egin du. Mezu argi eta ulergarriak ematen ditu, eta ahalegin handia egin du didaktiko, ulergarri eta hurbila izate bidean», azpimarratu du. Hala ere, Arnaldo Otegiaren pertsonak nolabaiteko eragina egiten diola uste du, bere ahozko gaitasuna medio.

PSEko idazkari nagusi den **Idoia Mendiaren** inguruan, berriz, serioegi ikusten duela dio Marañonek. Euskararekin lan gehiago egin behar duela iruditzen zaio, baina alderdiaren lidergoa ongi hartu duela eta

pentsatzen duena esateko orduan ausardia duela gaineratu du. EAEko PPren presidente den **Arantza Quiroga**k alderdiaren mezuak egungo egoera politikora egokitzeke egin duen saiakera txalotzen du, euskal gaiez mezu berriak botatzen hastea ez dela erraza gaineratuz.

Estatu espainoleko plaza politikora begira jarrita, PSOEko buru **Pedro Sanchez**ek potentzialitate handia duela aurreikusten du Marañonek: «Bere agerraldietan istorio pertsonalak sartzen saiatzen da, baita bere gorputza erakusten ere, atril baxuak eta abar erabiliz». Podemoseko **Pablo Iglesias**en inguruan dio haize berria sartu duela espainiar politikan, «jakin duelako une konkretu batean mezu indartsuak botatzen». Baina umilagoa eta hurbilagoa izatea falta omen zaio.

Ciudadanoseko **Albert Rive-**rak ahozko komunikazioaren

alorrean egin duen formakuntza goraipatzen du Marañonek, eta bere arrakastaren gakoetako bat izan dela gaineratu du: «Ikusten da ez duela berezko zerbait, asko landu duen kontu bat baizik». IUko **Alberto Garçon**, aldiz, egin gabeko produktu bat bezala ikusten du: «Indarra eta lidergoa falta zaio». Hala ere, pertsona umila eta hurbilekoa dela azpimarratu du, «ezkerrekoa eta koherentea».

EZ DA JAIOTZEN, EGITEN EGITEN DA

Gauza gehienekin gertatzen den bezala, ahozko komunikazioan ona den pertsona bat ez da jaiotzen, egin egiten da. «Prestakuntzan, praktikan eta behatzaile ona izatean dago gakoa», dio Marañonek. Pablo Picasso margolariaren aipu eza-gun bat baliatu du bere filosofia laburbiltzeko: «*La inspiración existe, pero tiene que encontrarse trabajando*». Zentzu horre-

tan, hainbat gomendio luzatu ditu Marañonek ahozketasuna hobetu nahi duten politikariei zuzenduta. Garrantzitsuen praktikarena da: «Politikariek egin behar dutena da herrietara joan, aurkezpenak egin, hanka sartu, formatu ezberdinetan praktikatu, esperimentatu, istorioak kontatzen ikasi...».

Behaketak ere garrantzia berezia hartzen du ikaste prozesuan Marañonen arabera. «Behatzeak esan nahi du ikustea jendeak ondo egiten dituen gauzak zeintzuk diren eta, zergatik ez kopiatu?», galdetzen du. Berak, adibidez, atzeratuta ez geratzeko eta gauza berriak ikasteko orduan bere ofizioan dagoen jendea jarraitzen du, eurek ondo egiten dituzten gauzak kontuan hartu eta bere estiloan garatuz. «Hau ez da magia, gimnasia baizik». Eta gimnasiak entrenamendua eskatzen du, praktika.